



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

14 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

SSN Ireneusz Kunicki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 14 stycznia 2026 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z 9 marca 2021 r., II Ca 1216/20,

w sprawie z powództwa K.W. - następczyni prawnej zmarłych powodów J.W. i

K.W.1

przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.

o zapłatę,

**uchyla zaskarżony wyrok w całości oraz poprzedzający go
wyrok Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu
z 24 lipca 2020 r. sygn. akt IX C 3255/18 w zakresie pkt 1 i 3,
znosi postępowanie przed Sądem Okręgowym w Poznaniu od dnia
16 lutego 2021 r. w stosunku do J.W. oraz przed Sądem
Rejonowym Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu
i Sądem Okręgowym w Poznaniu od dnia 22 maja 2019 r.
w stosunku do K.W.1, sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu
Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu do ponownego**

**rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania
kasacyjnego i kosztach postępowania apelacyjnego.**

Agnieszka Jurkowska-Chocyk Krzysztof Grzesiowski Ireneusz Kunicki

(G.N.-J.)

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 24 lipca 2020 r. Sąd Rejonowy Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu zasądził od pozwanego P. sp. z o.o. w P. na rzecz powodów J.W. i K.W. kwotę 55.565,83 zł z ustawowymi odsetkami (pkt 1), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt 2) i orzekł o kosztach procesu (pkt 3).

2. Wyrokiem z 9 marca 2021 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił apelację pozwanego (pkt I) i orzekł o kosztach procesu (pkt II).

3. Powódka K.W. zmarła w dniu [...] maja 2019 r. Natomiast powód J.W. zmarł w dniu [...] lutego 2021 r. Postanowieniem z 6 grudnia 2022 r. Sąd Najwyższy na podstawie art. 174 § 1 pkt. 1 k.p.c. zawiesił postępowanie kasacyjne i jednocześnie je podjął z udziałem K.W. – następczyni prawnej zmarłych powodów.

4. Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w całości, wnosząc o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił zaskarżanemu wyrokowi naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 435 § 1 k.c. w zw. z art. 322 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że pozwany cywilny port lotniczy prowadzi przedsiębiorstwo wprawiane w ruch za pomocą sił przyrody i w związku z tym może ponosić odpowiedzialność na podstawie przywołanych przepisów za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko.

5. Powódka K.W. w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej, a także o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

6. Skarga kasacyjna okazała się zasadna o tyle, że konieczne było uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku sądu pierwszej instancji, choć z przyczyn niewskazanych w treści skargi.

7. Postępowanie przed Sądem Rejonowym i Sądem Okręgowym było bowiem dotknięte nieważnością poczynszy od 22 maja 2019 r. w stosunku do zmarłej powódki K.W., a od 16 lutego 2021 r. w stosunku do zmarłego powoda J.W.

8. Należy wskazać, że zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozagę nieważność postępowania. Ustanowiony w art. 398¹³ § 2 k.p.c. zakaz powołania nowych faktów i dowodów, podobnie jak związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, nie dotyczą okoliczności związanych z nieważnością postępowania. Nieważność taka, jako najdalej idąca wada postępowania cywilnego, powinna być bowiem eliminowana z urzędu zawsze wtedy, gdy jest to możliwe.

9. W związku z powyższym Sąd Najwyższy wskazuje, że z dołączonych do odpowiedzi na skargę kasacyjną aktów poświadczenia dziedziczenia wynika, że powódka K.W. zmarła w dniu [...] maja 2019 r., to jest jeszcze w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji, a powód J.W. zmarł w dniu 16 [...] 2021 r., to jest w toku postępowania przed sądem drugiej instancji. Prowadzenie postępowania z udziałem osoby zmarłej, a zatem nieposiadającej zdolności sądowej, jest przyczyną nieważności postępowania z art. 379 pkt 2 k.p.c. Okoliczność ta przesądza o konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku i poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego oraz zniesienia postępowania.

10. Nieważność postępowania musi być bowiem wzięta pod uwagę z urzędu – także wówczas, gdy sądy meriti, wskutek niezawiadomienia o śmierci strony, nie miały wiedzy o tym fakcie i kontynuowały postępowanie, a dokumenty pozwalające na stwierdzenie tej okoliczności nie znajdowały się w aktach sprawy w dacie wydania wyroku. Przyczyny nieważności postępowania wymienione w art. 379 k.p.c. mają charakter obiektywny, a ich wystąpienie powoduje konieczność podjęcia przez Sąd Najwyższy czynności, także gdy stan nieważności nie jest wynikiem uchybień sądu (zob. postanowienie SN z 16.11.2023 r., II CSKP 1393/22).

11. W tym stanie rzeczy odnoszenie się do zarzutów kasacyjnych jest już zbędne.

12. Zważywszy, że zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji bierze z urzędu pod uwagę nieważność postępowania jedynie w granicach zaskarżenia, a in casu wyrok sądu pierwszej instancji został zaskarżony jedynie w części (pkt 1 i 3), uchylenie wyroku Sądu Rejonowego mogło nastąpić tylko w tym zakresie.

13. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok w całości oraz poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z 24 lipca 2020 r. w części tj. w zakresie punktów 1 i 3, zniósł postępowanie przed Sądem Okręgowym w Poznaniu od dnia 16 lutego 2021 r. w stosunku do J.W. oraz przed Sądem Rejonowym Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu i Sądem Okręgowym w Poznaniu od dnia 22 maja 2019 r. w stosunku do K.W., oraz przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego i apelacyjnego (art. 108 § 2 k.p.c.).

Agnieszka Jurkowska-Chocyk Krzysztof Grzesiowski Ireneusz Kunicki

(G.N.-J.)

[a.ł]